

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul IV. — No. 44.

7 Noembre, 1899.

CĂTRE ABONAȚII REVISTEI „LIGA ROMANA“

Comitetul central al Ligei roagă pe toți d-nii abonați ai revistei «Liga Română» a trimite rămășițele provenite din abonamentele d-lor pe trecut. Din cauza neplăței la timp a acestor rămășițe, cari se ridică la mai multe mii de lei, se pune în pericol existența acestei publicațiuni, comitetul neputînd face față cheltueleur ce se cer cu conducerea și imprimarea revistei. Mulți din cei mai buni Români, cu surprindere am văzut, că după ce au primit revista mai mult timp refuză plata.

Facem un nou apel la sentimentele lor patriotice să nu păgubească Liga cu câți-va lei, cari pentru dînșii este puțin, iar pentru Liga foarte mult. Vom face ca să se încaseze prin poștă abonamentele refuzate odată și în cas cînd vor refusa și a doua oară vom publica numele acestor buni Români cu sumele ce ne datoresc. Publicațiunea numelor se va face atît prin Revistă cît și prin ziarele politice.

Comitetul central al
Ligei Culturale.

UN CUVÎNT

Cîteva ziare politice din capitală s'au ocupat zilele acestea de «*Liga Culturală*» publicînd unele știri false cari tind a susține, că Liga ar fi la finele existenței sale. Suntem mulțumiți că toate acele ziare cari împărtășesc această părere sunt conduse de oameni la cari simțul naționalist nu a încolțit încă, fiind îmbibați de sentimente cosmopolite și internaționale, iar nu de acele vederi înalte cari pun ideia de patrie și naționalitate mai presus de luptele zilnice de partide.

Liga dela înființarea ei a avut să lupte continuu cu aceste curente bolnave, cari voiau să o atragă în sfera lor de acțiune și în virtejul unor acțiuni cari în adevăr ar fi compromis-o și ar fi făcut-o să devie o uneltă de răsbunare a unora contra celorlalți. Conștientă de drepturile și datorii ei, Liga a știut să se ferească de a cădea în mrejele ce i s'au întins din toate părțile și a izbutit să facă să înțeleagă pre toată lumea, că nu poate servi de instrument de luptă pentru partidele politice. De aceia astăzi ea este îmbrățișată de o elită de oameni cari aparțin la toate clasele culte ale societății românești, și cari cu toate vociferările bolnăvicioase ale unor ziare interesate va continua a o sprijini și a o conduce mai departe pentru a-și ajunge scopul care este: unitatea culturală a tu-

turor Românilor și protejarea factorilor cari luptă pentru acest scop ori unde s'ar găsi ei. Liga nu este o societate care înarmează batalioane de voluntari spre a le mișca contra vrăjmașilor neamului, cum a făcut Etnichi Eterea Grecilor.

Batalioanele ei de scriitori, savanți, oratori, etc., cari luptă în scris și cu cuvântul, în toată lumea pentru sfinta cauză a românismului, nu vor peri nici odată, chiar dacă mâine nu se va mai numi Liga, și fie încredințați cosmopolitiții și birfitorii interesați, că sămînța aruncată de Liga Românilor va produce fructele ei uimind lumea cu victoriile ei pe terenul cultural și național.

Toți acei cari o îmbrățișează și o încurajează dîndu-și obolul pentru susținerea ei au priceput că asemenea rezultate nu se pot obține de azi pe mine și de aceia persistă a nu o abandona, cu toate intrigele și manoperile vrăjmașilor ei.

Avem ferma credință că oricare ar fi pedicele ce s'ar pune, născute din invidie și interese meschine de partide și de persoane, triumful Ligei va fi strălucitor, căci sunt mii și mii membri ei și acțiunea ei latentă a pătruns solid în inimele acelea cari nu sunt înghețate de cosmopolitism și indiferență.

Tăcere dar birfitorilor, și înainte cu Dumnezeu!

S. Perietzeanu-Buzău.

SERVICII NEGATIVE

Tot în chestia despre care scrie azi d-l Perietzeanu-Buzău, primim din cercuri ligiste următorul articol:

Sunt în țara noastră jurnale care își închipuesc că de dragul intereselor lor proprii, e drept și echitabil ca să lanseze cele mai fanteziste știri despre instituții

cari ar trebui să le inspire mai mult respect și mai multă dragoste decît eterna vinătoare de senzații. Aceste jurnale nu se întrebă nici odată dacă e sau nu corect, din punctul de vedere al binelui comun, ca să răspindești svonuri menite a discredită instituții a căror rațiune de existență e în afară de orice discuție.

Și pentru că setea de senzație e mai mare decît orice considerație pentru vr'o cauză comună a acestui popor, ne pomenim în timpul din urmă cu fel de fel de informații, notițe și articole în unele ziare, din care transpira *nu* simpatia pentru Ligă, ba nici măcar un sentiment de scrupul de conștiință, ci un fel de rău mascată ostilitate. Ni se spunea, că cutare persoană din comitetul Ligii a demisionat, cutare alta are să demisioneze, că cutare partid domină Liga, și că, prin urmare, această instituție ar fi pe punctul de a se desființa, etc.

Să punem cazul, că într'adevăr așa ar fi. Apoi așa se tratează o astfel de chestie? Dar aceasta va să zică, că tu, ziar «românesc» ții să dai lovitura de grație Ligii! Dacă toate vorbele astea ar fi avut vr'un temei serios, era de datoria aceluia care voia să scrie ceva în această chestie, să caute a se pune în înțelegere cu membrii din comitetul Ligii, a se informa temeinic despre adevărata ei stare și tot în *înțelegere cu ei* să scrie, dacă în genere ar fi fost vr'un motiv de a scrie ceva despre Ligă. Așa cred eu cel puțin că ar trebui să se procedeze în cauza care interesează partea cea mai sensibilă, cea sufletească, a Românilor de aici și de peste hotare. În orice cas, asemenea chestii nu se tratează ca orice «fapte-diverse», ci cu prudență și cumpăt, pentru că ele ating coarcele cele mai simțitoare ale celor ce au minte și inimă pentru chestia națională.

Credem de prisos să mai desmințim toate știrile despre care vorbim. Ele sunt

de domeniul fantaziei. Liga există și va exista, pentru că ea este o necesitate națională și pentru că în sînul ei *nu se face nici un fel de politică militantă*. Aceia care scornesc asemenea svonuri vor fi avînd și ei scopuri, dar de sigur nu în sensul de a întări Liga și a-i înălța prestigiul. În orice cas, sunt foarte negative serviciile pe cari le fac toți cei ce colportează cu o culpabilă ușurință asemenea svonuri fără nici o consistență, care numai pe vrășmașii noștri îi pot înveseli și încuraja.

Astăzi putem să ne dăm seama despre răul ce l'a pricinuit pe vremuri exagerarea prin presă a «influențelor de partid» ce s'au manifestat în trecut în Ligă. Aceia cari cunosc de aproape și exact activitatea Ligii știu ce distanță enormă era totdeauna între «politica» ce se făcea la Ligă și între interpretările false ce se făceau ici-colea în cite un ziar politic. E cert, că dacă se procedea atunci cu mai mult tact în tratarea acestei chestii prin ziare, lumea lesne crezătoare nu ar fi admis că Liga ar putea deveni instrumentul unuia sau al altuia dintre partidele noastre. Da, au avut, pe vremuri, unii membrii, cînd ai unui partid, cînd ai celuilalt, oarecare influență mai pronunțată în Ligă, dar *nici odată această instituție nu a fost unelta vr'unui partid*, precum nu este nici azi. Numai știrile tendențioase de prin cite un ziar fără rezerve dar și fără notă naționalistă sinceră, izbutiseră să presinte Liga într'o lumină urticioasă și să răcească o parte a membrilor ei de ea.

Azi cînd ziare ovreiești caută din nou a produce zizania în Ligă, însinuînd că ea s'ar fi găsinde sub înriurirea guvernului, care ar fi ținînd-o pe loc, Liga are datoria de a protesta cu ultima energie înpotriva acestor nedemne uneltiri. Liga nu a fost și nu este nici a conservatorilor nici a liberalilor, ci a *Românilor*, care la

Ligă nu se categorisesc după diviziunile lor politice, ci din contră, cu toții se unesc pentru fapte românești, comune amînduror partidelor noastre. Români foarte problematici sunt aceia dar care caută să propage neîncrederea față cu Liga și toți Români de inimă trebuie să protesteze contra lor.

Delagruia.

ȚARA MEA...

Țara mea are trei fiice răpitate; trei fiice pe cari odată va trebui să și le iee înapoi. E imposibil de admis că pînă la infinit va dura această călcare a dreptului de către cel mai tare, e imposibil ca deapuri să predominescă în lume maxima barbarilor calăi: «forța suprimă dreptul». Nu! țara mea a fost îngenuchiată de atîtea ori, a fost jefuită și batjocorită de dușmanii ei atîta vreme, a suferit atîtea neomenii, a îndurat atîtea călcări pe grumazul său gingaș, în cît nu se mai poate crede că nu va găsi și dînsa odată răsplată tuturor chinurilor și rușinilor făurite de dușmanii săi. Și dînsa, ca orice altul, după atîtea zile de doliu, va trebui să aibă măcar o zi, o singură zi de bucurie și reculegere. Mai curînd sau mai tîrziu, cu mai puține sau mai multe sforțări. Cele trei fiice ale ei vor trebui să se întorcă iarăși la sînul uscat de suferințe al bunei lor mame. Da! dacă există un Dumnezeu în Cer și pe pămînt dreptate, apoi aceasta trebuie să se facă în ciuda tuturor invidioșilor, în ciuda tuturor dușmanilor țarei mele.

Tu țara mea să nu desperezi dar, tu să ai credință în tine și în forțele fiilor tăi. Să-ți zici mereu că nu mai ai mult de așteptat și suferit, să te deprinzi cu ideia că azi sau mîne totul se va sfîrși. Cugetă mereu că nu se poate ca tu să

fii astfel de batjocorită, fii tăi atît de maltratați. Și drept aceea îndeamnă pe fii tăi cei liberi să nu uite un moment măcar pe frații lor subjugați, un moment să nu se depărteze cu gîndul dela acei de un sînge cu dînșii, cari suferă departe un jug muscălesc sau nemțesco-maghiar. Spune-le neîncetat că pe cînd ei aici, liberi fiind, petrec și nu simt nici o greutate în traiul lor, că se bucură de binefăcătoarea libertate cîștigată prin vitejia și viața părinților lor, spune-le că peste hotare, în țări românești, frații lor suferă, se zbuțumă și desperează de însăși viața lor. Fă-i să se gîndească necurmat la binele și fericirea ta și a neamului din care fac ei parte. Fă-i să înțeleagă că precum tu le dai totul, că-i ajuți să devie mari și puternici, mulțumiți de traiul lor pe acest pămînt dulce și dătător a toate, tot astfel și dînșii, ca o ofrandă pioasă și de recunoștință, să-ți dea ție ceea ce ai mai scump pe lume, tot ceea ce dorești: cele trei fiice răpite.

Da, acesta să fie gîndul lor. Un sentiment de datorie trebuie să-i îmboldească pe toți spre conlucrarea întru îndeplinirea dorinței tale ferbinți. Mărimea țelului să nu-i descurajeze și să nu-i mîhnească, ci din contră să-i umple de mulțumire, să se mîndrească că au fericirea de a lucra spre realizarea unei fapte așa de nobile și mari: a da unui popor libertatea și unui neam liniștea. Să nu se înpăimînte și să nu creadă că-i peste puterile lor realizarea acestei speranțe, îndeplinirea acestei datorii. Aceasta e foarte ușor dacă ei ar îndeplini condițiunea de a fi viguroși și energici, dacă ar avea vecinic în minte zicătoarea franceză: *vouloir c'est pouvoir*, a voi înseamnă a putea.

Și apoi, cînd dînșii ar privi mai departe, peste hotarele țării lor, dacă ar răsfoi și ceti paginile istoriilor popoarelor acestui glob, în multe, în foarte multe

locuri, vor întîlni exemple mai mult sau mai puțin asemănătoare cu cazul în care ne găsim noi. Vor afla că și alte popoare au fost într'un timp îmbucățite, că și alte popoare au dus greul jug al robiei. Vor afla că și alte popoare au suferit și că au luptat mult, mult de tot, pînă ce în cele din urmă și-a recăpătat libertatea lor cea scumpă. Nu-i izolat cazul în care ne aflăm noi acum. Și tocmai aceasta trebuie să fie un imbold pentru ei, o încurajare și o ambiție.

Și asta mă face și pe mine să cred, că tu, țara mea, nu vei suferi mult încă, sau că dacă mai ai mult de suferit, totuș, va veni timpul cînd vei fi liniștită, cînd ți se va îndeplini dorința ta cea mare. Golul pricinuit prin răpirea fiicelor tale va fi umplut și — ce fericire! — tot prin fiicele tale răpite. Nu-i așa că e superb gîndul acesta numai și că el te face să uiti suferințele și să speri din nou și încă cu o mai mare credință și aprindere că dorul tău se va îndeplini cîndva?

* * *

Țara mea are trei fiice răpite, trei fiice pe cari odată va trebui să și le iee înapoi. Cine ne-ar putea proba oare contrarul cînd însuși felul lucrurilor ne spune că așa va fi? Cine ne-ar putea spune că nu, că țara mea nu va mai strînge niciodată la sînul său pe fiicele ei scumpe, că dînsele vor fi îngenunchiate din ce în ce mai mult, întunecate, pierdute, cînd ele însele ne spun sus și tare că da, odată vor mai putea veni iarăș lîngă mama lor? Nu ele singure ne dau dovada cea mai formală și cea mai încredințătoare că scopul țării mele se va îndeplini ușor?

Priviți și veți vedea atunci. — Transilvania, Bucovina, Basarabia, cele trei fiice răpite, ele vor trebui să se strîngă odată iarăș în jurul mamei lor. Și nu numai

tu țara mea dorești acest lucru, nu numai tu ai priceput și simțit nevoea acestei apropieri, ci și fiicele tale, mai cu seamă două din ele: Transilvania și Bucovina. Cuprinse de acelaș dor ca și tine, nutrite cu aceeaș caldă speranță, ele au apucat pe acea cale sigură care nu poate duce ca rezultat final, decît la realizarea dorințelor tale și ale lor.

Transilvania, fiica ta cea mai mare și mai însemnată, ea a dat semnalul re-deșteptării, semnalul luptei celei mari. E mult de atunci, sunt secole întregi de luptă, veacuri de suferinți, de revolte și iar de suferinți. Aproape dela începutul neînfrînatei și barbarei dominații maghiare ea a simțit cuțitul înfigîndu-i-se pînă la os și ne mai putînd de dureri s'a ridicat, a strigat, a protestat. De multe ori frații săi de jug cuprinși de dorul sfîntei libertăți au părăsit vatra, rude și părinți și uniți printr'o legătură puternică și indisolubilă rătăceau prin creerii munților, prin văi și prăpăstii, minăți de acelaș gînd încălzitor. Grumazul frînt de greutatea jugului înjositor îi durea grozav, a-l îndura mai mult timp nu se mai putea. Pribegi și singuri, expuși de a fi prinși și tăiați în bucăți de călăii lor maghiari, se adunau noaptea în jurul gătejelor aprinse în creerii munților și acolo cu lacrimi ferbinți, cuprinși de o durere nebună, puneau la cale planurile lor, se băteau cu gîndul cum și ce fel să lupte ca să isbîndească. Săraci și prigonîți de soartă, cu viața pusă în primejdie, așa au fost primii apostoli ai Transilvaniei, primii revoluționari, cari mai în totdeauna mureau frînți pe roată, rupți în bucăți de cai de cari erau legați, arși de vii și, vai, în cîte și mai cîte feluri de pedepse nebune și îngrozitoare își dădeau duhul acești martiri, acești eroi, acești sfinți ai noștri! Și toate pentru neamul lor subjugat, toate pentru libertate. — Și au trecut astfel mulți eroi

cunoscuți și necunoscuți, cari toți simțeau o datorie de a lupta pentru neamul lor și o fericire de a muri pentru libertatea lui. Și au trecut astfel secole de suferinți și chinuri fără seamăn numai și numai pentru că Românul nu se putea deprinde cu ideea dar nu încă să se plece voinței ungurului care pentru bietul inghenunchiat însemna moartea lui națională. Astăzi dacă felul luptei s'a schimbat, dacă nu se mai comit monstruozițările, barbariele, ferocități de altădată, lupta a rămas aceeaș, inversunată și hotărîtoare. În decursul anilor frații noștri, prin lupta lor uriașă titanică, au putut obține mai mult, tot mai mult — o izbîndă relativă, care e un nimic dacă se compară cu adevărata viață politică a românului transilvănean. În viața internă au mai putut obține cîte ceva, însă nimic în cea politică. Dar au reușit să cîștige victorii strălucite din punct de vedere moral. Așa că, în prezent, dacă Transilvania se impune privirilor noastre mai mult decît celelalte surori ale ei, aceasta provine din cauza că ea luptă mai de mult timp și că s'a impus prin forța și vigoarea sa... Țara mea dragă și scumpă! Eu văd bine că odată tu îi vei întinde mîna peste care ea va depune mii de sărutări calde și pioase. Eu văd bine că odată va fi iarăș a ta și numai a ta. Nu vezi tu avîntul ce și l'a luat în ultimul timp și furtuna neliniștitoare ce a stîrnit-o în viața calăilor săi? Ei bine! aceasta e un semn imbucurător.

Bucovina, fiica ta cea mai mică, a apucat și dînsa pe aceeași cale. Cîțva timp însă a stat în expectativă, mult timp chiar. Spera și dînsa că lașii, cari au răpit-o într'un mod atît de mișelesc și respingător, vor avea puțină moderație și că-și vor îndeplini măcar cît de cît promisiunile lor. Inșă cine mai mult decît ei, putea să nu-și îndeplinească promisiunile, să calce pe cuvîntul dat, să mintă,

să înșele? Și totuși, românul răbdător din fire cum e, a răbdat mult, mult și bine. Nu se împlinise oarecum termenul de suferinți, paharul încă nu se umpluse, mai era loc de apăsare, de torturat, de persecutat. Și tu țara mea în timpul acesta nu știai nimic aproape nimic. Îți inchipuiai tu poate că fiica ta mai mică trăește cel puțin liniștit, pe câtă vreme glasul ei nu se auzea să fi strigând. Numai din când în când ți se încrețea fruntea și se întuneca privirea și un gând groaznic te cuprindea atunci: «dacă fiica mea va fi fost sugrumată, dacă tăcerea ei se datorește morții sale?» Și erai în îndoială și îndoiala aceasta te nebunea de durere. Cum? să nu știi nimic despre această fiică a ta pe care o iubeai ca pe ochii din cap, să fii osîndită de a nu-i mai auzi deacum glasul? Și asta era cu atât mai teribil cu cât mai scumpă îți era dînsa. Căci acolo tu ai amintiri scumpe, suveniruri sfinte, mărturii neîndoelnice de puterea ta trecută: «acolo e sfînta cetate a Sucevii, scaunul domniei vechi cu ruinele mării noastre, acolo scaunul firesc al unui mitropolit, care în rang și în neatîrnare era egal cu patriarhii, acolo sunt moaștele celor mai mari dintre domnii Români, acolo doarme Dragoș, îmblînzitorul de zimbri, acolo Alexandru, întemeietorul de legi, acolo Stefan, zidul de apărare al creștinătății (1). Da, acolo e leagănul mării tale și tu nu puteai să-l uiți, să nu-l mai știi. — Dar iată că din ce în ce glasul ei începe a urca munții, ea străbate eterul și ajunge pînă la urechea ta. Mai întîiu un glas slab, de abea auzibil, glasul cîtorva frați de ai ei. Incetul cu incetul el deveni tot mai întîns, tot mai întîns, în cele din urmă atât de puternic în cît fu auzit de toți. În fine! Așteptarea fu așa de lungă și de

dureroasă în cît glasul acesta fu salutat cu mii și mii de urale, cu nesfirșite salutări. Ah! satisfacția inimei tale cît era de mare! Tu nu știai, țara mea, că în timpul cînd fiica ta tăcea, tăcea pentru că-i era oprit să vorbească. În schimb însă ea tăcea în sine însăși, avea bărbați mari, luminați și patrioți sinceri și desinteresati, cari au luptat întreaga lor viață pentru neamul lor și pentru țărișoara lor răpită prin «intrigă și forță». Străinii, puhoiul de venetici creșteau și cu cît numărul lor devenia mai mare, cu atât creșteau și pretențiile și obrăznicile lor. Toți rățăciții Galiției, Rusiei și Poloniei, toți derbedei țarilor străine s'au adunat acolo, și-au luat aere grozave și pretîndu-se în stăpîni, au început să vîre bețe în roate celor băștinași, fraților noștri. Veneticii au voit să le distrugă toate mărturiile proprietății lor, au voit să le suspende limba, să-i prefacă în sfirșit în selavi, în supuși. Și tocmai aceasta a produs furia cea mare în România bucovineni, cari s'au sculat ca un singur om și au început o luptă teribilă, înverșunată contra usurpatorilor. Bărbăția cu care luptă ei, ținutul cu care înfruntă toate vijeliile, dezinteresarea ce o pun conducătorii luptei în cauza lor sfîntă — toate aceste trebuie să te bucure, să-ți umple sufletul de mulțumire, tu, țara mea. Acea mișcare colosală și unită a întregului popor bucovinean dovedește pe deplin ce viață rezidă în acel colțisor iubit, în acea grădină dragă. Ridicarea ca a unui singur om a tot ce e românesc acolo înseamnă că și aceea fiică a ta e conștientă de sine, își cunoaște datoriile și știe cum trebuie să-ți întărească credința că tu nu speri în zadar și că lucrînd, tu pe deoparte și fiicele tale pe de alta, va sosi timpul mult dorit ora supremă și mult așteptată? Spune dacă lupta celor din Transilvania și Bucovina nu înseamnă apropierea din ce în

(1) M. Eminescu: Nuvele.

ce mai mult a acestei epoce superbe, a acestui fericit moment cînd tu le vei putea săruta pe frunte și binecuvînta?

Basarabia e fiica ta cea mijlocie, dar e cea mai nenorocită și mai bătută de oameni și de soartă. Și iat-o cît e de aproape de tine! O apă curgătoare o departe de tine, dușmanul acesta de moarte, sorbi-l'ar pămîntul să-l soarbă. Tu o vezi în totdeauna, ea e colo peste cele dealuri ce se întind dincolo, peste acest riu. Și cu toate acestea ei nu-i e permis un semn măcar să-ți facă și nu să-ți vorbească — iar tu ești silită să înăduși în tine dorința ta cea mare de a-i vorbi, pofta cea fără de seamăn de a o îmbrățișa. E așa de aproape și cu toate aceste cît e de departe! Căci de atunci de cînd prin violență ți-a răpit-o dela sînul tău acela pe care l'ai cruțat de o rușine universală și o cădere periculoasă, de atunci gura i-a fost închisă, limba ei schimbată. În zadar s'a evîrcolit de multe ori în lanțurile ce o ferecau, lanțuri ce-i produceau dureri atroce. În zadar se rugau de călăii tăi, de acei călăi cari nu cunosc mila față de popoarele supuse, de acei cari pentru un nimic depărtează mii de oameni în sterpele Siberiei unde-și găsesc mormîntul în ruinele ei ucigătoare. În zadar au fost toate rugile lor, toate opintirile. Călăul mîndru-plecat și barbar avea un gînd nebun, o poftă bestială; să desnaționalizeze pe frații noștri, să-i expatrieze. Și, bieții, ei deprinși a sta lîngă vatra lor, lîngă scumpa lor moșioară, aproape de sînul blindei lor mame, au fost duși departe, între străini, din aceste locuri iubite și mănoase în sterpele arzătoare ale Rusiei și Caucaziei. Dar au preferat a fi depărtați în Siberia să moară în ruine, a fi persecutați, supuși la cele mai mari chinuri, decît să trăiască prin acele locuri, alături de o națiune barbară și haină, departe de țara lor, de scumpa

lor moșie strămoșească. Cît e de pronunțată iubirea de patrie și neam și la dinșii ca la orice fii ai tăi, patria mea. Și dacă glasul lor a fost înăbușit dela început, dacă azi ei par morți, asta nu e din cauza lor, ci din a fiilor tăi, da, din cauza fiilor tăi cari mai degrab se aruncă în lupte interne, sau trăesc în nepăsare, decît să se îngrijească de frații lor subjugați. Vezi tu, țara mea, vezi tu? Fii tăi liberi sunt astfel în cît numai îmboldiți pot face ceva, numai incurajați, sfătuiți. Tu, fă-o și pe aceasta, cum ai făcut și altele, amintindu-ți că numai astfel poți scoate ceva din acești fii nerecunoscători și cele mai de multe ori egoiști. Numai astfel vei putea ca odată — cine știe cînd va fi ea! — să stringă la sînul tău pe această fiică străină acum, dușmănită persecutată, acum pe marginea prăpăstiei. Călăii săi au știut cum să lucreze, au operat astfel în cît, ce durere, e străină cu totul de tine și mai că nu mai știe că ea e fiica ta. — Basarabie! tu, numai tu ai rămas în umbră, decădere și uitare. Precum într'o familie cu mai mulți fii unul din ei e mai rău văzut, mai persecutat, tot astfel și aci, din aceste trei fiice ale patriei mele, tu, provincie sărmană și înstrăinată, ești fiica cea părăsită, ție ți-a fost dat să suferi bătaia unei sorți crude și nedrepte. Ai fost smulsă cu putere, cu violență, ai fost bruscată, ai fost înghenunchiată. Astăzi nu știu dacă mai simți lipsa mamei tale, nu știu dacă muscalul nu ți-a întunecat și sentimentele tale cele mai intime. Știu numai atît că mama ta plînge, plînge cumplit de dorul tău... Fiică! cine știe, poate pe veci perdută! Golul ce i s'a pricinuit mamei tale prin răpirea ta, e un gol nelecuit deapururi. De ce nu-ți ridică și tu capul odată, să mai privești din zare spre scumpa ta mamă suferindă? Duișia și tristeța cu care cată ea la tine te-ar pătrunde pînă în suflet, durerea ei

nețărmită te-ar face să-ți pleci fruntea de rușine. Și atunci, atunci tu ai căuta să speli acea rușine și să înăduși tristețea mamei tale prin reînvierea ta. Cu fruntea sus și cu brațul încordat ți-ai făuri o cale nouă, plină de spini și de greutateți nu-i vorbă, dar și plină de eroism și glorie.

* * *

Țara mea are trei fiici răpite, trei fiici pe cari odată va trebui să și le iee înapoi. Le cunoașteți acum pe toate vedeți în ce stare se găesc ele. Afară de una care e în pericolul de a fi perdută — dacă nu-i perdută chiar — celelalte două sunt pline de viață, pline de speranță și pline de hotărîre. Acum sau mai tîrziu, peste o trecere mai mare sau mai mică de ani, ele, ca și însăși mama lor și ca și însăși poporul din care fac parte, speră să scuture cu totul jugul ce-l mai poartă pe grumajii lor. Nu se mai pot deprinde cu ideia că dinsele trebuie să plece capul, să-și închidă inima, să puie frîu iubirei lor filiale, să uite pe scumpa lor mamă. Mai de grabă cerul și-ar vărsa toată minia lor vijelioasă asupra lor, mai de grabă pămîntul s'ar deschide și i-ar înghiți, mai de grabă s'ar putea întîmpla cine știe ce minunății, decît ele să comită această crimă, să uite de toate legăturile lor. Nu ! Modul cum duc astăzi lupta, calea pe care merg azi, dovedește în destul sentimentele de cari sunt conduse aceste fiice ale țarei mele. Sunt sentimentele cele adevărate, cele de cari ar trebui să fie conduși toți fii neamului nostru, acele sentimente cari leagă și întemeiesc un popor dîndu-i o patrie, un nume și o însemnătate.

Așa că tu țara mea n'ai de ce despera, nu te poți plinge de imposibilitatea îndeplinirii arzătoarei tale dorinți, nimeni nu poate spune că tu nu vei striga odată și pentru totdeauna pe acelea ce le do-rești cu atîta foc. Fiicele tale nu le vezi

cum lucrează spre această țintă, nu auzi glasul lor cum strigă : «vrem libertate, vrem pe mama noastră ?» Acest singur lucru de ar fi și tot ar fi ceva îndestulător pentru hrana speranței tale mari. Atîta luptă ce se desfășoară dincolo la cei subjugăți, atîtea energii cheltuite pentru acelaș scop, atîtea glasuri ce strigă în contra aceluiaș rău, atîția oameni ce-și pun întreaga lor viață, avere și poziție în susținerea unei aceleiaș cauze, să fie ceva zadarnic și efemer, ceva din care nu va decurge nici un rezultat practic, nici o consecință ? Nu-i așa țara mea că e imposibil un asemenea lucru ? Nu-i așa că lupta lor nu poate să rămîie zadarnică ? Nu-i așa că hotărîrea unui popor întreg de a deveni liber trebuie să ducă un rezultat : a peri zdrobit sau a-și recîștiga libertatea în mod serios ?

Ție, țara mea iubită, nu-ți rămîie de făcut decît un singur lucru : învață pe fii tăi liberi să fie mai iubitori de neam și de frații lor subjugăți, învață-i să simtă mai mult datoria ce o au către tine și către neamul lor. Nu uita de a le împrăspăta mereu în mințile că frații subjugăți sunt o parte integrantă din neamul lor, o parte importantă și indispensabilă : fără ei cu greu ar putea străbate prin valurile lumii acest micuț popor cuprins între două ape și un lanț de munți. Învață-i în așa fel în cit să le apropii inimile, și să se iubească între ei ca fii ai aceluiaș neam și să simtă toți în acelaș mod, toți să gîndească la îndeplinirea aceluiaș scop : redobîndirea fiicelor tale răpite. Caută ca ei, aceștia liberi, să fie uniți în gînd cu cei subjugăți, unul să le fie gîndul și planul lor de luptă pentru izbîndire și atunci să fii sigură, tu, țara mea, că nu va fi departe ziua în care ceasul dreptății și libertății fiilor tăi va suna.

Gheorghiu.

UN RĂSPUNS

D-lui Dr. CLÉANTHES NICOLAIDES

I

Doritori de a întinde cât mai departe și în detrimentul or-cui ideea Helenismului și a da legitimitate domniei lui în Macedonia, Grecii, mai ales dela un timp încoace, nu încetează cu scoaterea la lumină a feluritelor cărți și cărțicele, planuri și hărți colorate, în cari cu multă aparență de savante lucrări, mutilează, distrug, și orașe și sate, și întregi triburi macedonene, cari li se par că ar fi supărătoare, ne rămânând pe acele istorice documente decît locuri grecești, locuite de Greci, supuse Grecilor etc.

Meritul a fost de sigur al celor ce au făcut primul pas și au scos primele cărți de soiul acesta. Căci celorlalți domni le-a venit ceva mai ușor, căci ei nu fac decît comentează și amplifică, or parafrazază, bazați pe acele cărți.

Tot așa face și d-l dr. Cléanthès Nicolaïdes, în docta sa lucrare «Macedonia». D-sa scoțînd această carte în 1899, a putut avea un isvor bogat de indiscutabile documente, pe cari de altfel are candida ideie de a le înșira în capul lucrării sale pentru ca cetitorul să poată mai lesne fi convins.

☞ Căci în cartea sa «Macedonia», el voește să arate cât de naturală e ideia panhelenismului, cât de juste sunt drepturile Grecilor în Macedonia, cum în Macedonia nu se găsește nici un Român, or dacă se află, apoi aceștia sunt siliți să treacă prin o neîntreruptă serie de alambicuri, tuburi și retorte încît es, sărmanii Macedo-Români, Greci curați ca ziua.

Aceasta e cartea, iar isvoarele ei, autorul le arată cu multă sfințenie. Și anume:
Istoria nației Helenice de C. Papari-gopoulos din Atena, 1852, etc.

Articole din jurnalul Acropolis din Atena.

Studii Greco-Bizantine de I. Zambelias din Atena.

Istoria independenței grece, apoi un calendar Macedo-Grec din veșnica Atena, și alte cărți grecești, scrise de Greci și pentru Greci.

Acestea sunt mijloacele savantului doctor Cléanthès Nicolaïdes pentru tratarea părții istorice moderne a Macedoniei. Cît pentru evul mediu și vechiu, d-sa se servește de istorici bine recunoscuți, dar după cum vom vedea mai tirziu, într'un mod destul de bizar.

Dorințele d-lui Cléanthès au fost și sunt a reduce la neant toate aspirațiunile naționalităților străine de Grecia, din Macedonia.

«Bulgarii n'au decît niște pretenții absurde; Sirbii sunt ridicoli; Albanezii, e un cuvînt fără sens, iar Românii n'au nici un interes a se amesteca în afacerile Macedoniei, pe cît timp întreaga țară se crede a fi a Grecilor».

Odată visul acesta de aur bine fixat, d-l Cléanthès Nicolaïdes începe, printr'un lux de cuvinte, de idei, și de așa zise fapte istorice, a se servi de acest arsenal, cînd bine, cînd rău, însă în totdeauna coprins pare-că de un nervos tremur al frigurilor; un șir lung de cuvinte spuse repede, pe jumătate, ori în delir, trunchiate și fără înțeles.

Cartea a fost bine lucrată. Se cunoaște că în adevăr patriotismul elin răsufle între fiece rînd, la fiece pagină. De sigur că un evlavios Grec, cetînd acele foi, va fi coprins de un demn sentiment, dar pretențiile cărții par a fi mai mari, căci în acel caz ea ar fi rămas prea bună dacă s'ar fi tipărit la Atena, și în divina limbă a... zeilor. Dar ilustrul nostru a scris acel patriotic studiu în limbele Franceză și Germană; acesta pare un strigăt de biruință dus

în toată lumea pe aripele gloriei, ori ceva cam așa.

Și când vii și tu, simplul străin, atras de frumoasele litere lapidare ale titlului, de culoarea și hîrtia scoarțelor, și deschizi acea carte, unde crezi că ai să găsești în fine un cuvînt mai mult asupra acelei țări, sau asupra *chestiunii Macedonene* în antichitate, în evul mediu și în actuala politică, după cum însuși d-l dr. Cléanthès Nicolaïdes promite pe scoarțele cărții sale, cînd începi a ceti acele rînduri, rămîi cuprins, nu de elenică admirație, ci de o tristă milă.

Însă jocul e frumos. Ești atras; glumele-ți par reușite, plăcute în naivitatea lor și cetesti cu drag cîteva foi.

Spune, de exemplu, că: «*D-l profesor Xenopol, din Iași, spre a-și atrage simpatiile Românilor, crează istorie, după fantazia sa, fără a ține seamă de sărmanii Greci*». Spre a da o culoare mai pitorească acestor lucruri, botează pe bunul nostru profesor cu numele de d. *Xenopulos, un profesor Grec dela universitate* (pag. 18).

Mai departe se plînge că: «*Oamenii cei mai cu vază ai națiunii Helenice au neglijat pînă aci să denunțe tribunalului Europei savante substituirea fabulelor groțești în locul adevăratei istorii, (pag. 19) a fabulelor cari vor să conchidă la existența Românilor în Macedonia*».

La pagina 171 atinge înaltele sfere cînd declară că: «*inițiativa turburărilor Sîrbe și Bulgare din Macedonia, provine din afară, dar nimeni nu se gîndește a contesta că există în adevăr Macedoneni de rassă Sîrbă sau Bulgară, și prin urmare, dispuși a se uni cu agitatorii, spre a-și susține cauza națională. Însă nu există Români în Macedonia*»....

Ceva mai jos adaugă că: «*Se întîlnesc, în Macedonia, numai Cuțovlahi sau Țîntari, din care cea mai mare parte au rămas credincioși pînă acum sentimentelor și ideilor Helenice*».

Da, au rămas pînă acum. Orcît de optimist este acest cavaler grec, totuș el se îndoește de credința acelor Cuțovlahi.

Am voi să știm deci, după finele acestui an școlar, unul din cele mai frumoase date ale istoriei regenerării Macedonene, un alt Cléanthès va mai putea spune că nu e nici un Român în Macedonia, și că toți *agitatorii* pentru ideia Macedo-Română, sunt de nație ne-Români?

Acele școli susținute și fondate din nou de d-l ministru Tache Ionescu, acei profesori, preoți ai românismului, plecați luna aceasta în Macedonia, noua direcție ce a luat mișcarea culturală Română în Macedonia, vor da fericite rezultate.

Încă cîțiva ani de asemenea patriotică administrație ca cea de acum, și existența națională va fi pentru totdeauna asigurată și cimentată în Macedonia.

Vitalitatea noastră e prea puternică, ajutoarele dela frații din România sunt prea mari, pentru ca propaganda helenică să poată aduce vre-un real folos cauzei sale.

D-l Cléantès totuși a încercat aceasta. Fiind prea interesante mijloacele de cari se servă și modul, cum se servă de dînsule pentru susținerea idealului helenic, vom reveni într'un viitor articol, arătînd indiscutabilele *probe*, în mare parte eșite din oficina Atenei, și actele, producție proprie, cînd vom încerca a distruge, ca pe un șubred castel de cărți, frumoasele teorii, și iluzii și faimoasa hartă etnografică a Macedoniei, pusă la începutul cărți etc. (Hartă făcută după dispozițiile d-lui Zamphiropulo din Marsilia).

Virgiliu S. C. Naum,
Petrescu Birina.

DECADENȚA PATRIOTISMULUI ÎN FRANȚA

Toți amicii sinceri ai Franței istorice, ai aceluia popor generos și mare în ideile și faptele lui, privesc cu mîhnire semnele de decădere ce se ivesc de o serie de ani în patria avînturilor nobile și a disciplinei naționale. Dacă răsfoiești ziarele Parisului remîni adesea încremenit de batjocura ce multe din ele aduc ideii patriotice, simțului religios și concepțiunilor morale, cari înălțaseră Franța în fruntea națiunilor civilizate.

Dar această constatare nu o facem noi, ci oameni ale căror nume sunt cunoscute în toată lumea cultă, oameni ca *F. Brunetière*, *Jules Lemaitre*, *François Coppée*, *Dubois* ș. a. cari prin articole de ziare, prin conferințe și broșuri arată întristătoare stare morală în care se sbate patria lor.

Acum de curînd, d. *Macère*, fost ministru, a făcut la Paris o conferință, în care trata și el acelaș subiect: decăderea spiritului patriotic în țara sa. El zice, în introducere, că va veni o generație care are să se mire că a trebuit, în acest secol, să se țină conferințe spre a dovedi ce este o patrie și care-i sunt motivele de a exista ca atare, ce este patriotismul și de ce trebuie să fie cineva un bun patriot? . . .

D. *Macère* critică cu o mușcătoare ironie pe toți așa numiții «*intelectuali*» din țara lui, cari nu vor să știe decît de chestii economice și finanțiare, de înmulțirea și rafinarea trebuințelor, de tendințe cosmopolite în detrimentul solidarității naționale a Francezilor.

Fără a voi să atenueze importanța problemelor economice, conferențiarul insistă pe larg asupra necesității categorice de a se da cea mai întinsă atenție dezvoltării militare, religioase și morale a poporului, aci, după cum observă el, militarismul și

simțul religios făcuseră din Franța țara cea mai binecuvîntată de pe pămînt. Militarismul, care rezidă în chiar firea franco-galică a națiunii, dase aripi progresului țării și evlavia religioasă adîncă dar inteligentă susținea disciplina morală în oameni și îi făcea accesibili pentru fapte mari și glorioase în vederea unor scopuri ideale.

Multe din criticele domnului *Macère* se potrivesc, din nenorocire, și la noi.

Mulți din Românii noștri cari au învățat două buchii, țin să pozeze și ei în «*intelectuali*» și «*cosmopoliti*», luînd în bătae de joc naționalismul și tot ce ține de el. În privința armatei nici că mai vorbim, căci grație «*intelectualilor*» noștri de contrabandă, cariera militară a ajuns, în ochii multora, profesia cea mai ridicolă. «Auzi, să-și trimită băiatul la școala militară?» — Par-că nu e plină țara de Moș Teci!»

Cam așa se judecă la noi în ziua de azi această cea mai nobilă carieră pe care o poate îmbrățișa un suflet de bărbăție, un suflet patriotic!

Credința religioasă? Prea ne-am civilizat la școalele Franței moderne, și prea ne-au luminat foiletoanele «științifice», și zeflemelele gazetarilor noștri israeliteni, pentru ca să mai îndrăsnim măcar a crede în Dumnezeu!

Să crezi în Dumnezeu! Dar cine l'a văzut? zice Iuda. Și cum rămîne cu știința contemporană în care iluștri învățați ne dovedesc, în burtoase volume, teoria evoluționistă, cea materialistă, ateistă? etc. Cum adică, nu crezi în *Yves Gyot*, în teoria lui *Laplace*, în *Büchner* «*cel divin*» cum îl numia nu de mult o cucoană într'o gazetă de ale noastre!

Și aceste nume și aceste teorii ne covîrșesc sub povara lor și de frică de a nu ne desvâlui criminala noastră ignoranță — noi tăcem și din cînd în cînd ținem chiar ison celor ce declamă despre aceste teorii lor adesea total necunoscute!

Cine oare dintre oamenii de bun simț nu a avut prilej să facă asemenea observări în societatea noastră? Și care oare din acești oameni luminați și simțitori pentru soarta acestei țări nu simte un fior de decepție când își dă seama pe ce cale greșită ne îndrumăm noi, cel mai inteligent popor din Sud-Estul Europei?

Conferința d. Macère ar merita să fie tradusă și răspîdită pretutindeni unde locuiesc cărturari români în această țară. Ea le-ar învedera ce otravă li se administrează în o anumită literatură!

Verax.

CRIZA RECIDIVĂ

Toți optimiștii din tabăra ungurească sunt plouați rău. Lor li se părea, că în urma intervenției actualului lor ministru-president, *criza dualismului* ar fi fost definitiv înlăturată, Ungaria salvată și, mai mult, încălicată pe spetele Austriei celei mult și îndelung răbdătoare.

Dar iată, că într'o bună dimineață nemilosul telegraf dela Viena le transmite Ungurilor catastrofala știre, că învoiala dintre Thun și Széll a căzut în baltă, din pricină că comisia de control nu a voit s'o ratifice, deoarece ce această faimoasă învoială se făcuse cu ocolirea constituțiunii austriace.

Ast-fel totul este de refăcut; Széll a nemerit-o, cu diplomația lui, ca Ieremie cu oiștea în gard.

De aceea, foile ungurești se bocesc amar de tot. Văd și ele acum, că «afurisitul de Austriac» tot nu e atît de naiv pe cum îl crezuseră politicianii dela Budapesta.

Tot aceste foi ne spun, că știrea cum că amintita comisiune a resturnat stipulațiunile celor doi miniștri presidenți, a produs la Pesta o adevărată consternație în rîndurile guvernului și ale susținătorilor săi.

Fără a avea presupțiunea ridicolă că am fi prevestit această întorsătură, noi am crezut, dela acea învoială și pînă acum, că criza dualismului nu s'a terminat și că nu se va termina așa curînd. Orcare ar fi soluțiunea ce va primi această simplă exacerbare a crizei — noi avem motive a persista în credința noastră, că *dualismul și-a trăit traiul* și va trebui înlocuit cu un alt sistem de Stat.

Această înlocuire nu poate întîrzia mult. Ea va trebui să se opereze curînd, căci interesele cele mai înalte ale împărăției vecine reclamă imperios o schimbare radicală în instituția dualistă.

Vom avea deci ocașia să auzim presa maghiară vătîndu-se în tonuri și mai ascuțite, și mai sfîșietoare, decum se tînguește acum.

Lares.

Caracterizarea Ungurilor

În una din ultimele ședințe ale Camerei maghiare, vestitul deputat *Ugron Gubor* a rostit o strajnică filipică în contra co-naționalilor săi, spunîndu-le lucruri, pe cari rar le-au auzit ei din gura unuia dintre ai lor.

Era nouă.

Ugron vorbind de schimbarea făcută în conducerea de stat zice, că *s'a premenit* guvernul, dar cu toate acestea *a rămas cel vechiu*. Tot ce e nou e *moda* de a purta devisa: «*lege, drept și dreptate*». Fiecare om o rostește. Dar devisa încă *nu s'a prefăcut în realitate*, pe nici o treaptă a administrației publice. Nu e decît *articol de modă* în gura oamenilor, care acopere multe, explică multe, dar *nu resolvă ni-*

mic. De aceea el, Ugron, nu poate să voteze guvernului încredere, pentru că basa aprecierilor sale asupra activității guvernului, trebuie să formeze *succesele* ce le pune în vedere modul de ocîrmuire al guvernului, iar aceste succese el nu le vede, nici în apropiere, nici în depărtare.

Națiunea.

Situația *națiunii*, singură alcătuitoare de stat, e desperată, — după Ugron. Națiunea, — zice Ugron, — nu e obicinuită să audă adevărul și realitatea serioasă. *Națiunea e astăzi cu mult mai depravată, coruptă, uitată de sine*; conștiința ei națională e mult mai *adormită*; iar sensibilitatea pentru scopuri înalte a pierdut-o într'atita, în cît nici pentru scopuri mai mărunte, cari se pot ajunge cu mijloace mai modeste și cu o mică schimbare de sistem — nu se mai poate cîștiga. Astăzi, cînd după 32 de ani națiunea stă în fața problemelor mari, vedem că aripele, cari ar putea să o poarte pe sus, ca cum ar fi vulturul din pajura noastră, *sunt aripi de gîscă, cari produc valbură de praf, dar din mijlocul prafului ea abea se vede. Murdărie și necurătenie e tot ce o înconjoară.*

Forțe divise.

Ugron atribue toate relele politice *cercurilor vieneze*, cari culminează *divisarea forțelor*, așa, ca ele să se consume reciproc. De aceea s'au desgustat și «*amicii*» din Austria și duc o politică contrară Maghiarilor, contrară intereselor «*națiunii*». Ugron zice așa: «O agitație sistematică a făcut ca Ungaria să vină mai de multe ori în conflict *cu Serbia și cu România*. Cu guvernul Ungariei nu poate veni nime în conflict, din streinătate, pentru că guvernul ungar nu există pentru străinitate. De aceea s'a dus agitația în contra na-

țiunii maghiare, și aceiași Români și Sirbi, cari au urmărit cu simpatie nișuințele noastre de eliberare, sunt astăzi cei mai răi și neîmpăcați inimici ai noștri; și tot așa cum geograficește suntem isolați de lume, *suntem înconjurați și în lumea sentimentelor numai de inimici, căci amici nu avem, nici cînd, nici unde!* Aceasta o face — după Ugron — politica austriacă, cu intrigele lui, pentru că principiul acestei politici este, *ca un neam să fie îndirjit în contra celui alt; unul să devină dușman celui alt*. E politica devisării forțelor, cari luptîndu-se între ele, *să se nîmicească reciproc*. Și politica aceasta dă roade. Cu Croația stăm în dușmănie. Cine poate zice cel puțin că Croații și acum ne sunt frați și amici ca la 1868? În Fiume în zădar mai căutăm dragostea cu care se lipeau oamenii de noi înainte cu 32 de ani. Și *naționalitățile din țară n'au avut ele mai înainte alte sentimente față de noi?* Le-a cîștigat cineva pe partea noastră? Iar dacă nu le-a cîștigat, ridicat-a *națiunea* cel puțin la o putere care să le impună, și să le facă *să se plece în fața puterii superioare?* Ne lăudăm cu consolidarea; iar elementele cari compun statul *le ținem în agitație și stîrnim ură în ele*, așa, ca petrele statului să fie sigure numai pînă e liniște. Cum se începe o mișcare oarecare, se duc petrele, se duce statul!

Viața intelectuală.

Ugron zugrăvește groaznic de fidel și partea *intelectuală* a vieții Maghiarilor. Zice că totul e spoială la ei. Nimic solid și nimic de valoare. Tot ce se produce e *pildă, imitație*. Intreaga educație a *națiunii* e germană. Flacăra și raza intelectuală a națiunii devine tot mai mică. «Știința noastră», — zice Ugron, — «cu care ne lăudăm atît de mult, nu e decît *compilație și furătură din literatura străină*, și pentru ca să nu

se poate constata furtul, *se recurge la opuri științifice obscure, puțin cunoscute*. Națiunea nu cetește și nu simte. N'are atragere către literatura maghiară. Nu cetește decît gazete. Și cum gazetele dau lectură de zi, *națiunea nu să ridică d'asupra scorniturilor de senzație»*.

Societatea.

Societatea maghiară e *coruptă* — zice Ugron. Țara aceasta nu e pentru aceea, ca să aducă servicii *națiunii*, ci *indivizilor*, E clădită de *protecție*. În Ungaria încep oamenii a nu mai învăța nimica, pentru că văd că *știința n'are nici o valoare*. Nu capacitatea și caracterul deschid porțile și fac loc omului ca să urce treptele, ci *protecția și asfințitatea*. Națiunea ar trebui să fie instruată ca să lucreze mai mult și să *umblă mai puțin după protecție*. Fiecare să trăească din munca sa și după meritele sale. Națiunea ar trebui să știe aceea ce nu știe, că munca fiecărui om e numai parte integritoare a marelui operă pe care are să o săvârșească națiunea, ca corp întreg.

Onoarea națiunii.

Onoarea națiunii Ugron nu o vede în aceea, ca la consulatele străine și în armată să se facă loc convenit pe seama națiunii, adică pe seama limbei maghiare, ci ar vedea-o atunci, dacă *Maghiarul ar fi de nou împărtășit în străinătate de stima de care se bucura mai înainte*. Au fost timpuri în cari numai pentru că Maghiarul era Maghiar, ni se făcea tot ce ceream, eram ocrotiți și apărați. Dar *națiunea trebuie să se arate demnă de acest lucru*. Și demnă e numai națiunea, despre care se poate zice că are scopuri mari proprii; că stă în serviciul libertății; că *apără și ocrotește instituțiile autonome*; că *nu pune*

lanțuri de brațele nimănui; că nu poate privi impasibilă *cum se pun lanțuri altora* și nu suferă ca în organizația proprie de stat să-i pună lanțuri pe mâini și pe picioare.

Zăpadă, tină.

Ugron critică *dualismul* și încheie constatînd, că cu venirea lui Széll la putere nu s'a întimplat alta, decît, că peste tina mare ce era în partidul dela putere, a căzut un strat subțire de zăpadă. Dar cel ce nu știe, și calcă cu nădejde în zăpadă, necesarmente dă de tină. Și *dacă se va topi zăpada, tina are să fie și mai mare*. Concede că Széll are multă bună voință, dar nu poate să facă mari îndreptări, pentru că *nu-l lasă cei dela spate*. Sunt multe spirite rele în jurul guvernului, cari ca prin farmec s'au prefăcut acum în porumbi blinzi, dar abia așteaptă momentul ca să-și ție firea de mai înainte și să devină iarăși spiritele rele. Schimbarea de sistem ar fi numai atunci, dacă *cel vinovat ar fi totdeauna pedepsit, și dacă călcarea dreptății în picioare n'ar rămînea nici odată nepedepsită*. Și fiind că nu s'a schimbat sistemul, — *nu votează îndemnisarea*.

Răspunsul lui Széll.

Széll s'a sculat și a răspuns. A zis că acușele aduse sunt atît de grave, încît nu le poate lăsa fără răspuns. *Predica* lui Ugron e prea exagerată. De aceea nici nu e predică, ci un complex de *monstruosități*. Nu e Ungaria așa cum a zugrăvit-o Ugron. Cu Austria trebuie să rămînem în raporturi bune, pentru că fără Austria statul *Maghiar* ar fi mult mai periclitat de cum e astăzi. Crede că politica sa e bună. Trebuie să prindă teren odată convingerea, că țara aceasta e un corp politic. *Noi toți suntem frați egali în corpul*

acesta, nu persecutăm pe nime pentru rassa la care aparține și pentru limba ce o vorbește. Altă politică nu știe să facă. Politică sa e politică de bună credință. Iar funcționarul, care nu o înțelege, poate să plece, pentru că el, Széll, îl va declara de neapt să execute politica ce a inaugurat-o. Se poate că politica sa nu e ideală, nu zboară pe sus, dar e politică reală, care ține cont de împrejurări. «Să nu creadă nime, că dacă s'ar proclama uniunea personală, ne-am scâlda în lapte și în miere, — zice Széll. Cu mult mai mici lucruri provoacă mari sguduiuri». Ar fi prea riscată întreprinderea pașilor în directiva aceasta. De aceea el, Széll, rămîne pe lingă politica sa și se supune verdictului dietei în privința încrederii.

Referitor la *cuotă* prim-ministrul Széll a zis, că nu a sosit încă timpul să vorbească și în chestia aceasta. Dar va vorbi cînd va sosi timpul și se va vedea că nu s'a făcut nici un pas greșit sau incorect din partea guvernului maghiar.

Iar la două și jumătate cînd și-a terminat ministrul-president Széll vorbirea, între viile aprobări mamelucilor săi, cari se examina reciproc, că oaricari dintre ei sunt *spiritele rele* metamortosate acum în *porumbi blînzi*?

Continuarea discuției a fost eri, Marți, și s'a terminat cu votarea legii despre indemnizare. Astăzi se începe discuția specială.

INFORMAȚIUNI

Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor. Comitetul secțiunii Ligei din *Drăgășani* s'a constituit în modul următor:

Președinte: Preotul M. Nicolaescu.

Casier: Ioan Petru.

Secretar: Const. N. Barean, profesor.

Membrii: Dr. Ioan Soiu, Abel C. Fundățeanu, V. G. Voicescu, F. F. Bădescu, V. Silvian.

*

Un ziar antisemit ce se mai zice și naționalist din capitală, găsește că la Liga nu au mai rămas decît registrele și cîțiva *naivi* cari își petrec ultima energie scriind într'un organ de publicitate intitulat «Liga Română».

Noi naivi, iar voi practici și deștepți! Noi ne secăm puterile pentru un ideal, iar voi pentru a roade un ciolan.

Vezi bine că și naționalismul le servește la ceva onorabililor dela ziarul antisemit.

*

A apărut la Berlin, în limba germană, un interesant studiu asupra datinelor rămîne la căsătorie și moarte «*Rumänische Hochzeits und Totengebräuche*» de d. A. Flachs. Autorul, expunînd în mod științific aceste datine, ține seamă mai ales de studiile d-șoarei *Elena Sevastos* și ale părintelui *S. Fl. Marian*.

D. Flachs relevă foarte des distincțiunea morală, motivele nobile sufletești care caracterizează pe poporul nostru în aceste datine ale sale.

*

Cetim în ziarele din Transilvania că la întoarcerea sa din Roma, d-l V. A. Urechă a petrecut câte-va zile în Viena. Vineri în 27 Oct. n. s'a prezentat la d-sa o deputațiune a tinerimei universitare române din Viena, constătătoare din d-nii: Marin Sturza, Dr. Alexandru Corinna, Iosif Popovici, Nicu Carabieschi și Emilian Slușanschi, și i-a exprimat în numele studențimii române omagiile sale, salutîndu-l și felicitîndu-l pentru succesele câștigate la congresul din Roma. D-l Urechă, deși cam morbos, s'a întreținut vr'o jumătate de oră cu membrii deputațiunii, conferînd cu dînșii despre referințele din țările române.

*

Studenții universitari naționaliști intru-niți într'o mare adunare la «*Solidaritatea*»

convocată de către Comitetul Naționalist, studențesc din Iași, au decis trimeterea următoarelor adrese d-lor V. A. Urechia și Th. Burada.

Venerate Domn,

Comitetul național studențesc din Iași, în numele studenților naționaliști întruniți în ședință generală la 25 Octombrie a. c., față de stăruitoarea și rodnică activitate ce o desfășurați în chestia națională, activitate consacrată cu deosebire și încoronată cu deplin succes în zilele din urmă cu ocazia cercetării fraților Români din *Acarmania* și în congresul orientaliștilor, ținut la *Roma* în care ați afirmat cu tărie sentimentele de care e încălzită națiunea Română, cât și sfintele ei drepturi, vă adresează cele mai călduroase felicitări și urări de bine pentru fericirea poporului românesc.

Primiți, vă rugăm, expresiunea celor mai înalte sentimente de admirațiune și respect.

(ss) Președinte, Vasile Brăescu

(ss) Secretar, I. T. Oită.

NB. Adresa trimisă d-lui V. A. Urechia nu conține pasagiul cu privire la cercetările din *Acarmania*, unde numai d-l Th. Burada a fost.

Președintelui Comitetului național studențesc din Iași, d-l Vasile Brăescu.

Stimate Domnule,

Regret că așa târziu răspund la prețioasa d-voastră adresă din 3 Iulie a. c., la sosirea ei însă nu eram acasă. Vă adresez mulțumită călduroasă pentru proclamarea mea de al 2-lea membru onorific în societatea d-voastră. În cât privește exprimarea dorinței d-voastră privitor la vechea unire frățească în lupta pentru națiune, cu părere de rău trebuie să vă încunoștiințez că acei puțini care astăzi lucrează contra unirii și a solidarității nu mai stau în serviciul națiunii, ei au plecat stindardul înaintea dușmanului — precum v'ați putut convinge în timpul din urmă — și ast-fel ne-au compromis cauza noastră națională — dar îi va ajunge pedeapsa meritată.

Vă asigur însă că-mi dau toată silința de a aduna toate elementele *bune* sub stindardul național și vom continua lupta legală pînă la *deplina* isbîndă.

Sunt al d-v. stimator
Dr. Rațiu

*

Liga culturală, secția Turnu-Severin, a organizat o serie de conferințe despre chestiunea națională; ele vor urma în fiecare Sîmbătă. Prima conferință s'a ținut Sîmbăta trecută, în vasta sală de gimnastică a liceului *Traian*, care se înalță superb pe țărmul Dunărei, în fața ruinelor vechiului pod al lui *Traian Impăratul*. Sala a fost frumos decorată. Pe pereți tablouri reprezentînd ilustritățile neamului românesc de la *Traian* pînă la *Carol I*.

În sală un public numeros și distins.

Conferențiarul d-l *M. Armașu*, profesor de istorie la liceu, vorbește despre *rolul Românilor în Orient*. Iată un resumat scurt al conferinței :

Oratorul relevă menirea civilisatorică a poporului român pe colțul de lume ce-l ocupă, în decursul secolilor trecuți și în prezent. În mijlocul invasiunilor barbare, Huni, Avari, Tătari, Maghiari, Turci, nimic n'a putut nimici vitalitatea acestui neam. Și-a pierdut libertatea, dar nici odată naționalitatea, limba, legea. Deșteptarea conștiinței naționale, a ideii naționale, dă o formă conchisă aspirațiunilor naționale. Se creează o *causă națională*, care își are luptele sale, luptătorii săi, martirii săi, cari ne-au creat situația actuală.

Cît pentru viitor, oratorul pledează pentru o *federațiune balcanică* pe basa dreptului firesc al popoarelor, reprezentînd naționalitatea fie-căruia. Acesta e rolul româniei, să devină factorul civilisatoric, economic al Orientului. În acest scop să edificăm fortărețe în sufletele noastre; să se evite luxul, reflexul occidental și să se întoarcă la *alma mater*, la pămînt, să se încreadă în el și bogățiile lui ascunse, și atunci învingerea urmează.

Conferința a fost foarte mult aplaudată.

